

Değerler Eğitimi Kapsamında Hazırlanan Bilimsel Çalışmaların Farklı Değişkenler Göre İncelenmesi

Alpaslan GÖZLER
Erciyes Üniversitesi Temel Eğitim Bölümü, Kayseri
agozler@erciyes.edu.tr
ORCID ID: <http://orcid.org/0000-0002-0543-4524>

Ali HASKUŞ
Milli Eğitim Müdürlüğü, Kayseri
haskusali@hotmail.com
ORCID ID: <http://orcid.org/0000-0002-1975-0237>

Burçin AYHAN
Milli Eğitim Müdürlüğü, Kayseri
burcinnazli@gmail.com
ORCID ID: <http://orcid.org/0000-0002-2257-8183>

Elif KARSLI
Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Kayseri
karslielif@gmail.com
ORCID ID: <http://orcid.org/0000-0002-7511-9044>

Zeliha AKIN
Milli Eğitim Müdürlüğü, Kayseri
Zelis38@gmail.com
ORCID ID: <http://orcid.org/0000-0001-9430-1039>

Araştırma Makalesi	DOI: 10.31592/aeusbed.677048
Geliş Tarihi: 19.01.2020	Revize Tarihi: 18.03.2020
	Kabul Tarihi: 18.03.2020

Atf Bilgisi

Gözler, A., Haskuş, A., Ayhan, B., Karslı, E. ve Akın, Z. (2020). Değerler eğitimi kapsamında hazırlanan bilimsel çalışmaların farklı değişkenler göre incelenmesi. *Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 6(1), 224-241.

ÖZ

Bu araştırmanın amacı değerler eğitimi kapsamında hazırlanmış olan bilimsel çalışmaların analizini yapmak ve durum ortaya koymaktır. Araştırma verileri 2014-2018 yılları arasında Yüksek Öğretim Kurulu (YÖK) tez merkezinde ve Ulusal Akademik Ağ ve Bilgi Merkezi (ULAKBİM) veri tabanında yayımlanan çalışmalarla sınırlıdır. Nitel araştırma yaklaşımı ile gerçekleştirilen araştırmanın verileri doküman incelemesi yoluyla elde edilmiştir. Araştırma verileri içerik analizi ile çözümlenmiştir. Araştırmada geçerlilik ve güvenilirlik çalışmaları yapılmıştır. Araştırma bulgularından elde edilen sonuçlara göre; çalışmalarda tür bakımından çoğunlukla makale çalışması olduğu, yöntem olarak tarama modeli olduğu, çalışma grubu olarak en fazla milli eğitimdeki öğrencilerin ve öğretmenlerin olduğu, bununla birlikte aileyi dahil eden çalışmaların fazla olmadığı tespit edilmiştir. Çalışmalarda deneysel çalışmalara da yer verildiği ve değerler eğitiminin farklı yöntemler kullanılarak öğretiminin gerçekleştirilmesi ile ilgili çalışmalar yapıldığı tespit edilmiştir. Tüm çalışma yıllarının ortak özelliği olarak üzerinde en fazla çalışılan gruplar ilkökul öğrencileri, sınıf öğretmenleri, yöneticileri, öğrenci velileri ve ilkökul müfredatında yer alan dersler ve kaynak kitaplar oluşturmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Değer, değerler eğitimi, eğitim.

Analysis of the Articles on Moral Education According to Different Variables

ABSTRACT

The aim of this study is to analyze the studies focusing on moral education. Research data is limited to the studies published in YÖK and ULAKBİM database between the years of 2014 and 2018. In this qualitative study, the data were examined via content analysis method. In the study, validity and reliability was taken into account. In this context, there was a harmony between the aim of the study and the categories. The results revealed that most of the studies were published as a research article. For the majority of the studies, a screening model was employed. As a common feature of all studies chosen for this particular study, the most study groups consisted of primary school students, classroom teachers, administrators, parents, and courses and resource books. More specifically, although their participants were students and their teachers, a few

studies included families as participants. Some of the studies was experimental based and their focus was on examining the effect of various teaching models on moral education.

Keywords: Moral, moral education, education.

Giriş

Değer, bireylerin bir amaca ulaşmada kullandıkları davranış örüntüleriyle birlikte toplumsal yapının devamı için büyük bir çoğunlukla kabul gören ve yaşatılan, insanların tutum ve davranışların belirlenmesi ve yönlendirilmesinde etkili olan etik veya ahlaki düşünce ve inançlardır (Kızılcıkelik ve Erjem, 1994; Kulaksızoğlu ve Dilmaç, 2000; Kuşdil ve Kağıtçıbaşı, 2000). Türk Dil Kurumunda (TDK) sözlükte ise: “*Bir şeyin önemini belirlemeye yarayan soyut ölçü, bir şeyin değdiği karşılık, kıymet, bir ulusun sahip olduğu sosyal, kültürel, ekonomik ve bilimsel değerlerini kapsayan maddi ve manevi öğelerin bütünü*” (TDK, 2019) olarak tanımlanmaktadır. Bireylerin ve toplumların sağlıklı bir temelde buluşmasında önemli bir rol oynayan değer kavramı, aynı zamanda onları ortak bir noktada birleştirerek onlara birlikte yaşama imkânı sağlar. Toplumdaki değerler bireylerin sahiplenme durumuna göre kaybolur ya da devam eder. Nesilden nesile aktarım için bireyler tarafından kabulü ve sahiplenmesi gerekir (Akbaba Altun, 2003; Karamustafaoğlu ve Amanat, 2017; Kumbasar, 2011; Akt. Karababa, 2015). Değerlerin aynı zamanda insanların davranışlarına rehberlik yaptığı da söylenebilir (Kulaksızoğlu ve Dilmaç, 2000).

Eğitimciler, hızla değişen ve gelişen dünyada bireylerin kendi kişiliklerini kaybetmeden yeni gelişmelere ayak uydurabilmelerinin zorlukları konusunda hemfikirlerdir. Ülkemiz dâhil olmak üzere dünyanın birçok yerinde meydana gelen toplumsal ve ekonomik değişimler bir toplumda yaşayan insanların değerler sistemini etkilemekte ve insanları kendi değerlerinden uzaklaştırmaktadır. Devamlı olarak yeni teknolojik buluşların meydana gelmesi, beraberinde bu teknolojiyi bilinçsiz kullanan ve sosyolojik ve kültürel anlamda bozulan bir toplumu da beraberinde getirir. Dolayısıyla, toplumlar sahip oldukları kültürleri koruyabilmek ve devamlılığını sağlayabilmek adına değerler sistemine ihtiyaç duyarlar. Toplumsal yapımızı bu derecede etkileyebilecek güce sahip olan değerlerin eğitiminin sistemli bir şekilde aktarılması gerektiği, bu nedenle değerler eğitiminin gerekliliği yadsınamaz bir gerçektir. Ülkemizde bu alanla çalışma yapan eğitimcilerin neredeyse tamamı değerler eğitimi verilmesinin bir gereklilik olduğu konusunda görüş birliği içindedirler. Değerlerin formal bir şekilde öğrencilere kazandırılması ihtiyacı ile birlikte bu konuda yapılan araştırmalar da artış göstermiştir. Değerlerin öğrencilere nasıl kazandırılacağı ile ilgili olarak farklı yaklaşımlar geliştirilmiştir. Değerler eğitimi ile ilgili diğer husus ise hangi değerlerin öğrencilere kazandırılması gerektiğine yöneliktir. Bu konuda evrensel değerler görüşü en çok kabul edilen görüş olduğu söylenebilir (Çoban, 2018; Uzunkol ve Yel, 2016). Literatürde, okullarda mutlaka saygı ve sorumluluk gibi toplumsal ilişkilere destek sağlayan değerlerin öğretilmesi gerektiği vurgulanmıştır. Son yıllarda ülkemizde değerler eğitimi alanında yapılan çalışmalarda bir artış görülmektedir. Ülkemizde değerler eğitimi ilk olarak 08 Eylül 2010 tarihinde Milli Eğitim Bakanı Nimet Baş tarafından yayımlanan “İlk Ders Genelgesi” ile uygulanmaya başlamıştır. Genelgede toplumun geleceği olacak öğrencilerin manevi ve evrensel değerlerimizi kazanmış, iyi karakterlere sahip, hoşgörülü, erdemli ve mutlu bireyler olarak yetiştirilmeleri vurgulanmıştır [Millî Eğitim Bakanlığı (MEB), 2010].

Bu araştırmada değerler eğitimi ile ilgili yapılmış olan araştırmaların amacı, çalışma grubu, yöntemi, bulguları ve sonuçları üzerinden yürütülmüştür. Bulgularda yapılan analizler kronolojik sıra ile birlikte verilmiştir.

Yöntem

Çalışma nitel araştırma deseni ile gerçekleştirilmiştir. Nitel araştırmalar toplanan dokümanların detaylı bir şekilde okunmasıyla araştırma sonuçlarının sunulmasını sağlar (Merriam, 1998). Bu bağlamda, değerler eğitimi kapsamında 2014-2018 yılları arasında Yüksek Öğretim Kurulu (YÖK) ve Ulusal Akademik Ağ ve Bilgi Merkezi (ULAKBİM) veri tabanında yayımlanmış çalışmalar üzerinden yürütülmüştür. Bu amaç kapsamında araştırma verileri nitel araştırma yöntemlerinden doküman incelemesi yoluyla toplanmıştır. Doküman incelemesi, araştırma ile ilgili bilgileri kapsayan

yazılı evrakların içerik analizini kapsamaktadır. Doküman incelemesi, bir araştırma problemi hakkında belirli zaman dilimi içerisinde üretilen dokümanlar ya da ilgili konuda birden fazla kaynak tarafından ve değişik aralıklarla üretilmiş dokümanların geniş bir zaman dilimine dayalı analizini olanaklı kılmaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2002)

Evren Örneklem

Araştırmanın evrenini değerler eğitimi ile ilgili çalışmalar oluşturmaktadır. Örneklem ise 2014-2018 yılları arasında hazırlanmış olan YÖK tez merkezi ve ULAKBİM veri tabanında yayımlanmış bilimsel çalışmaları kapsamaktadır.

Veri Toplama Aracı

Araştırmada meta-analiz yönteminin uygulanabilmesi için öncelikle araştırma konusu ile ilgili olarak literatür taraması yapılmıştır. YÖK tez merkezinden ve ULAKBİM veri tabanından değerler eğitimi üzerine hazırlanmış makaleler ve tam metnine ulaşılabilen 2014-2018 arası (beş yıl içerisinde yayımlanmış) çalışmalar araştırmaya dâhil edilmiştir. Toplamda 27 lisansüstü tezi ve 54 makale belirlenmiştir.

Tablo 1

Araştırma Kapsamına Alınan Çalışmaları Yıl ve Tür Olarak İncelenmesi

Çalışma yılları	Makale	Lisansüstü tez
2014	4	9
2015	6	17
2016	6	14
2017	4	9
2018	7	3
Toplam	27	54

Verilerin Analizi

Araştırmada ulaşılan çalışmaların önemli yönlerini bulmak amacı ile içerik analizi kullanılmıştır. İçerik analizi genellikle ortak noktaları bularak nitelden nicele doğru bir akış sağlasa da araştırmada böyle bir yol izlenmemiş araştırmalar amaç, yöntem sonuçlar gibi başlıklar altında incelenip toparlanmıştır (Merriam, 1998; Gökçe, 2006). Araştırmada geçerliliğin ve güvenilirliğin sağlanmasına da dikkat edilmiştir. Bu kapsamda araştırmanın amacı ile kategoriler arasında uyuma bakılmıştır (Bilgin, 2006; Gökçe, 2006.).

Bulgular

Araştırmanın bu kısmında 2014-2018 yılında değerler eğitimi üzerine yapılmış araştırmaların farklı kriterlere göre değerlendirilmesi verilmektedir. Çalışmalar kronolojik sıraya göre verilmiştir.

2014 Yılı Çalışmaların İncelenmesi

Tablo 2

2014 Yılı Bilimsel Çalışmalar

Çalışma Türü	Makale	4
	Lisansüstü tez	9
Çalışmanın Deseni	Nicel	6
	Nitel	7
Toplam		13

Tablo 2’de 2014 yılına ait çalışmaların kısa bir dağılımı verilmiştir. 2014 yılında değerler eğitimiyle ilgili temel eğitim özelinde yapılan çalışmalar; değerler eğitiminde öğretmen görüşleri (f=6)

(Altıntaş, 2014; Arpacı, 2014; Kaplan, 2014; Karataş ve Engin, 2014; Keskin, 2014; Kurtulmuş, Tösten ve Gündaş, 2014), öğretim programlarında değer tabanlı eğitim (f=1) (Canoğlu, 2014), evrensel değerler (f=1) (Güzel Candan ve Ergen, 2014), yöntem ve tekniklerin değerler eğitimine etkisinin incelenmesi (f=1) (Kahrıman, 2014), ders kitaplarında yer alan değerler (f=1) (Kırmızı, 2014), değerler eğitimi program incelemesi (f=1) (Izgar, 2014), değer algısı ve vatandaşlık (f=1) (Serin ve Buluç, 2014) ve hikâyelerde yer verilen değerler (f=1) (Fırat ve Mogan, 2014) ile alakalı olmuştur.

Bu çalışmalarda genel olarak amaçlar şu şekildedir: Yöntem ve tekniklerin etkinliğinin görülmesi (f=2) (Kahrıman, 2014; Kaplan, 2014), öğretmenlerin değer algıları ve vatandaşlık davranışlarının incelenmesi (f=1) (Serin ve Buluç, 2014), öğretim programlarının değerler eğitimi özelinde değerlendirilmesi (f=3) (Canoğlu, 2014; Fırat ve Mogan, 2014; Izgar, 2014), ders kitaplarında değerlere ne kadar yer verildiğinin saptanması (f=1) (Kırmızı, 2014) ve öğretmen görüşlerinin ortaya konulmasıdır (f=6) (Altıntaş, 2014; Arpacı, 2014; Güzel Candan ve Ergen, 2014; Karataş ve Engin, 2014; Keskin, 2014; Kurtulmuş, Tösten ve Gündaş, 2014). Çalışmaların çalışma gruplarını öğrenciler (f=3) (Canoğlu, 2014; Izgar, 2014; Kahrıman, 2014), öğretmenler (f=1) (Altıntaş, 2014; Arpacı, 2014; Canoğlu, 2014; Engin ve Karataş, 2014; Keskin, 2014; Kurtulmuş, Tösten ve Gündaş, 2014; Serin ve Buluç, 2014), müfettişler (f=1) (Canoğlu, 2014), veliler (f=1) (Arpacı, 2014) ve ders kitapları (f=3) (Fırat ve Mogan, 2014; Güzel Candan ve Ergen, 2014; Kırmızı, 2014) oluşturmaktadır.

Araştırmalarda veri toplama araçları olarak değer ölçekleri ve anketler (f=6) (Arpacı, 2014; Izgar, 2014; Kahrıman, 2014; Kaplan, 2014; Kurtulmuş, Tösten ve Gündaş, 2014; Serin ve Buluç, 2014), alan yazın tarama ve incelenmesi (f=3) (Fırat ve Mogan, 2014; Güzel Candan ve Ergen, 2014; Kırmızı, 2014), değer ölçekleri (f=1) (Canoğlu, 2014), görüşmeler (f=4) (Altıntaş, 2014; Canoğlu, 2014; Ergin ve Karataş, 2014; Keskin, 2014) kullanılmıştır. Veri analizleri olarak istatistik programları (f=7) (Arpacı, 2014; Güzel Candan ve Ergen, 2014; Izgar, 2014; Kahrıman, 2014; Kaplan, 2014; Kurtulmuş, Serin ve Buluç, 2014; Tösten ve Gündaş, 2014), uzman incelemesi (Kırmızı, 2014) ve betimsel analiz yöntemi (Altıntaş, 2014; Engin ve Karataş, 2014; Fırat ve Mogan, 2014; Keskin, 2014) kullanılmıştır. 2014 yılında temel eğitim alanında değerler eğitimi üzerine yapılan çalışmalarda şu sonuçlara varılmıştır: Yöntem ve tekniklerin değerler eğitiminin etkisini olumlu şekilde artırmaktadır (Kahrıman, 2014). Öğretmenler değer eğitiminde müfredatla kendilerini sınırlamamakta ve gerekli gördüğü zamanlarda okul dışında da değer eğitimi vermektedirler (Kaplan, 2014). Öğretmenlerin değer algıları ve değerlerle ilgili görüşleri ortaya çıkarılmış ve tema başlıkları altında gruplandırılmıştır (Altıntaş, 2014). Öğretim programlarının değer tabanlı işlenmesi programların etkisini artırmaktadır (Canoğlu, 2014). Değer öğretiminde belirleyici unsurlardan biri ailedir ve okul ile ailede verilen değerler çatışmaktadır (Ergin ve Karataş, 2014). 3. sınıf Hayat Bilgisi ders kitaplarında en çok ele alınan, işlenen değerlerin sevgi ve sorumluluk değerleri 3. Sınıf hayat bilgisi kitaplarında en sık değinilen olurken misafirperverlik en az değinilen olmuştur (Güzel Candan ve Ergen, 2014). Değerler eğitiminde özellikle aile, müfredat, medya araçları gibi sorunlarla karşılaşmaktadır (Kurtulmuş, Tösten ve Gündaş, 2014). Okullarda ders olarak olmasa da sosyal etkinlikler yönetmeliği aracılığıyla değerler eğitimi verilebilir (Izgar, 2014). Ders kitaplarında evrensel, milli ve manevi değerlere yer verilmektedir (Fırat ve Mogan, 2014).

2015 Yılı Çalışmalarının İncelenmesi

Tablo 3

2015 Yılı Bilimsel Çalışmalara Ait Genel Bilgiler

Çalışma Türü	Makale	6
Çalışmanın Deseni	Lisansüstü tez	17
	Nicel	7
	Nitel	12
	Karma	4
Toplam		20

Tablo 3'te 2015 yılına ait çalışmaların türleri ve desenleri verilmiştir. 2015 yılında temel eğitimde değerler eğitimi üzerine yapılan çalışmaların amaçları ders kitaplarındaki değerlerin incelenmesi (f=7) (Akyol, 2015; Aytekin, 2015; Barış ve Ece, 2015; Çapoğlu ve Okur, 2015; Pilav, Demir ve Demir, 2015; Şentürk ve Aktaş, 2015; Yükrük ve Akarsu, 2015;), değerler eğitimine ilişkin öğretmen görüşlerinin alınması (f=5) (Aladağ ve Kuzgun, 2015; Aydın ve Sulak, 2015; Er ve Bayındır, 2015; Gülmüş, 2015; Serbes ve Cengiz, 2015), 100 temel eserdeki değerlerin incelenmesi (f=1) (Aktan ve Kılıç, 2015), değerler eğitimi ile ilgili program geliştirme ve değerlendirilmesi (f=2) (Izgar ve Beyhan, 2015; Özyurt, 2015), öğrenci değer algılarının belirlenmesi (f=3) (Öztürk, 2015; Kale ve Demir, 2015; Tosun, 2015), hikâye ve ders kitaplarının değerler eğitimi açısından incelenmesi (f=2) (Oran, 2015; Tonga ve Uslu, 2015), değerler eğitimine yönelik veli görüşlerinin alınması (Meydan, Hasanov ve Dikmen, 2015), değerler eğitiminde kullanılan yöntem ve tekniklerin incelenmesi (f=1) (Yürük, 2015) ortaokul öğrencilerinin öznel iyi oluş düzeyleri ile karakter eğitimi uygulamaları arasındaki ilişkinin incelenmesi (f=1) (Şirin ve Ulaş, 2015) şeklindedir.

Bu çalışmalarda nitel (f=12) (Akyol, 2015; Aladağ ve Kuzgun, 2015; Aydın ve Sulak, 2015; Çapoğlu ve Okur, 2015; Gülmüş, 2015; Kale ve Demir, 2015; Kılıç ve Aktan, 2015; Özyurt, 2015; Pilav, Demir ve Demir, 2015; Şentürk ve Aktaş, 2015; Tonga ve Uslu, 2015; Yükrük ve Akarsu, 2015), nicel (f=6) (Izgar ve Beyhan, 2015; Meydan, Hasanov ve Dikmen, 2015; Serbes ve Cengiz, 2015; Şirin ve Ulaş, 2015; Tosun, 2015; Yürük, 2015) ve karma (f=4) (Aytekin, 2015; Barış ve Ece, 2015; Er ve Bayındır, 2015; Oran, 2015) araştırma desenleri kullanılmıştır.

Araştırmaların çalışma grubunu yazılı kaynaklar (f=9) (Akyol, 2015; Aytekin, 2015; Çapoğlu ve Okur, 2015; Kılıç ve Aktan, 2015; Oran, 2015; Pilav, Demir ve Demir, 2015; Şentürk ve Aktaş, 2015; Tonga ve Uslu, 2015; Yükrük ve Akarsu, 2015;) ve öğrenciler (f=7) (Barış ve Ece, 2015; Izgar ve Beyhan, 2015; Kale ve Demir, 2015; Öztürk, 2015; Şirin ve Ulaş, 2015; Tosun, 2015; Yürük, 2015), öğretmen adayları (f=3) (Aladağ ve Kuzgun, 2015; Aydın ve Sulak, 2015; Serbes ve Cengiz, 2015) öğretmenler (f=2) (Er ve Bayındır, 2015; Gülmüş, 2015), veliler (f=1) (Meydan, Hasanov ve Dikmen, 2015) oluşturmaktadır.

Araştırmalarda veri toplamak için ölçekler (f=6) (Akyol, 2015; Er ve Bayındır, 2015; Izgar, Beyhan, 2015; Kale ve Demir, 2015; Serbes ve Cengiz, 2015; Şirin ve Ulaş, 2015; Tosun, 2015), anketler (f=3) (Meydan, Hasanov ve Dikmen, 2015; Özyurt, 2015; Tosun, 2015) doküman inceleme yöntemi (f=6) (Aytekin, 2015; Demir ve Demir, 2015; Kılıç ve Aktan, 2015; Oran, 2015; Pilav, Demir ve Demir, 2015; Yükrük ve Akarsu, 2015; Şentürk ve Aktaş, 2015; Tonga ve Uslu, 2015;), yöntem ve teknikler (Yürük, 2015), görüşme formları (f=7) (Aladağ ve Kuzgun, 2015; Aydın ve Sulak, 2015; Barış ve Ece, 2015; Çapoğlu ve Okur, 2015; Gülmüş, 2015; Öztürk, 2015; Özyurt, 2015; Şirin ve Ulaş, 2015) kullanılmıştır.

Verilerin analizinde istatistik programları (f=12) (Barış ve Ece, 2015; Cengiz, 2015; Er ve Bayındır, 2015; Izgar ve Beyhan, 2015; Kale ve Demir, 2015; Meydan, Hasanov ve Dikmen, 2015; Oran, 2015; Özyurt, 2015; Serbes ve Cengiz, 2015; Şirin ve Ulaş, 2015; Tosun, 2015; Yürük, 2015) ve nitel analiz yöntemleri (f=15) (Akyol, 2015; Aladağ ve Kuzgun, 2015; Aydın ve Sulak, 2015; Aytekin, 2015; Çapoğlu ve Okur, 2015; Er ve Bayındır, 2015; Gülmüş, 2015; Kılıç ve Aktan, 2015; Öztürk, 2015; Özyurt, 2015; Pilav, Demir ve Demir, 2015; Somuncu, 2015; Şentürk ve Aktaş, 2015; Tonga ve Uslu, 2015; Yükrük ve Akarsu, 2015) kullanılmıştır.

Araştırmaların sonuçlarına göre, ders kitaplarında en fazla bulunan değerlerin insan sevgisi, doğa sevgisi ve saygı, sevgi ve vatanseverlik, bilimsellik, bağımsızlık, adil olma, sorumluluk değerleri olduğu (Çapoğlu ve Oku, 2015; Yükrük ve Akarsu, 2015), en az bulunan değerler ise adil olma, alçakgönüllülük, empati, misafirperverlik, nazik olmak ve selamlaşma vatanseverlik, kültürel mirasın korunması, aile birliğine önem verme, dürüstlük ve sevgi değerleri olduğu (Akyol, 2015; Yükrük ve Akarsu, 2015), çocuk geleneklerimizden olan tekerlemelerin günümüzde çocuklar tarafından yeterince bilinmediği ve ders kitaplarında tekerlemelere yeterince yer verilmediği (Barış ve Ece, 2015), velilerin çocukları için en çok tercih ettikleri değerlerin dindar, vatansever ve ihtiyatlı gibi değerler olduğu; özyönelim, sosyal güç ve girişimci değerlerini ise daha az tercih ettikleri (Meydan, Hasanov ve

Dikmen, 2015), en fazla öğretmen merkezli öğretim tarzı olduğu ve bu tarzlara ilişkin değer algılarının daha yüksek olduğu, en az kullanılan öğretim tarzının ise öğrenci merkezli olduğu (Serbes ve Cengiz, 2015), öğrencilerin saygı değerini açıklıkla tanımlayamadıkları ve çoğunlukla “aile büyükleri” ile saygı değerini ilişkilendirdikleri (Öztürk, 2015), annelerin ve çocukların değer algıları arasındaki ilişki incelendiğinde; ilköğretim birinci sınıfta öğrenime devam eden çocukların kendi değer algılarının, annelerinin değer algıları yerine annelerinin aktarmak istedikleri değerler ile oluştuğu (Tosun, 2015), sınıf öğretmeni adaylarının “değer” kavramına ilişkin olumlu metaforlar geliştirdiği (Aladağ ve Kuzgun, 2015; Aydın ve Sulak, 2015), öğrencilere yönelik değer eğitimi uygulamalarının öğrencileri iyi hissettirdiği ve bu uygulamaların öğrencilerin öznel iyi oluş düzeyleri ile arasında pozitif bir ilişki olduğu (Şirin ve Ulaş, 2015); sınıf öğretmenlerinin değeri davranışlarla bağdaştırdıkları, değerlerin en çok drama etkinliği ile verildiği ve öğretmenlerin değer eğitimi ile ilgili materyal eksikliğine vurgu yaptıkları (Gülmüş, 2015), uygulanan değerler eğitimi programının ilköğretim 8. Sınıf öğrencilerinin demokratik tutum ve davranışlarını olumlu yönde etkilediği, demokrasi eğitiminin okullarda ilk sınıflardan itibaren verilmesi gerektiği (Izgar ve Beyhan, 2015), edebiyatın ve edebi metinlerin kültür aktarımı ve değerler açısından çok önemli olduğu, sağlam karakterli, vatanını milletini seven bireyler yetiştirmek için edebi metin seçimlerinde son derece titiz ve dikkatli davranmak gerektiği (Pilav, Demir ve Demir; Oran 2015), 100 Temel eserden incelenen yerli ve yabancı yazarlı kitaplarda en fazla sevgi, yardımseverlik, saygı, estetik, dostluk, acıma, cesaret, ümit, merhamet ve başarılı olma değerleri, en az bulunan değerler ise emaneti korumak, feragat, istişare, görgülü olmak, sağlıklı olmaya önem verme, tutumluluk, yeniliklere açıklık, ahlaklı olma, doğa sevgisi, eşitlik, hoşgörü, milli birlik şuur, ölçülülük, sadelik ve zarafet değerleri olduğu (Kılıç ve Aktan, 2015), bağımsız sınıflarda öğrenim gören öğrencilerin birleştirilmiş sınıflarda öğrenim gören öğrencilerin müstakil okullarda eğitim alan öğrencilere nazaran daha düşük toplumsal beceriye sahip oldukları (Kale ve Demir, 2015), dijital temelli öykü ve yaratıcı drama etkinliklerinin değer eğitimine olumlu katkılar yaptığı (Yürük, 2015), Okulda etkili bir değer eğitimi çalışması yapılması gerektiği (Özyurt, 2015), Schwartz değerler ölçeğine göre incelenen ortaokul Türkçe ders kitaplarında en sık rastlanan değerler sırasıyla şöyledir: başarı ve geleneksellik, hazcılık, güç, öz yönelim, evrenselcilik, uyarılım, uyma ve iyilikseverlik ve son olarak güvenlik değerlerinin yer aldığı (Aytekin, 2015), öğretmenlerin mezun oldukları bölümler ile tarih konularının öğretimine ilişkin öğrencilerin değer kazanımına ilişkin öğretmen algılarında anlamlı bir farklılık olmadığı (Er ve Bayındır, 2015) sosyal bilgiler dersinde değer-kazanım açısından bilimsellik, barış, hak ve özgürlüklere saygı değeri ile kazanımlar arasında ilişki kurulabildiği (Tonga ve Uslu, 2015), Romanya’da okutulan 8. Sınıf ders kitabının ulusal değer iletimi açısından etkili olmadığı, Türkiye’de ise incelenen metinlerin değer iletimi açısından dengeli bir görünüm arz etmediği ve titizlikle seçilmediği (Şentürk ve Aktaş, 2015) bulgularına ulaşılmıştır.

2016 Yılına Çalışmaların İncelenmesi

Tablo 4

2016 Yılı Bilimsel Çalışmalara Ait Genel Bilgiler

Çalışma Türü	Makale	6
Çalışmanın Deseni	Lisansüstü tez	14
	Nicel	2
	Nitel	14
	DeneySEL	4
Toplam		20

2016 yılında temel eğitimde değerler eğitimi üzerine yapılan çalışmalar daha çok değerler eğitimi ile ilgili okul yöneticilerinin, öğretmenlerin, öğretmen adaylarının ve öğrencilerin görüşlerinin alınması (f=5) (Akbaba ve Soyca, 2016; Aktepe ve Yalçınkaya, 2016; Bayır, Köse ve Deveci, 2016; Çelik, Esmer, Fidan ve Gürel, 2016; Turan ve Arslan, 2016; Yılmaz, 2016), çocuk kitaplarının değerler eğitimi bağlamında incelenmesi (f=1) (Kuru, Emirhan, Çalışkan ve Taş, 2016), değerler eğitiminde farklı yöntem ve tekniklerin kullanılması (f=4) (Memiş, Sever ve Bozkurt, 2016; Zengin, Sidekli, Aydın, 2016; Ada ve Çetinkaya, 2016; Yalçınkaya, 2016), ders kitaplarının ve ders araç gereçlerinin kullanımının değer eğitimi açısından değerlendirilmesi (f=1) (Bozkurt, Sözer, Bozkurt,

2016), ilkökulda kazandırılması gereken değerlerin nasıl öğretilbileceği ile ilgili araştırmalar yapılması (f=2) (Gürel, 2016; Karakuş, Kartal ve Çağlayan, 2016) ve farklı ülkelerde yapılan değerler eğitimi uygulamalarının karşılaştırılması (f=6) (Balkaş ve Erakkuş, 2016; Çimen, 2016; Özcan, 2016; Özkan, 2016; Öztürk, 2016; Şanver, 2016) şeklinde olmuştur. Bu çalışmalarda amaç okul ortamında değerler eğitiminin öğrenci ve öğretmen görüşleri dikkate alınarak çeşitli değişkenler açısından incelenmesi, değerleri kazandırmada hangi etkinliklerin, araç ve gereçlerin etkili olabileceğinin araştırılması ve çocuk kitaplarının değerler eğitimi açısından incelenmesidir.

Bu alanda yapılan çalışmalar araştırma yöntemi açısından incelendiğinde nitel çalışmaların ağırlıkta olduğu görülmektedir (f=14) (Akbaba, Soycan, 2016; Aktepe, Yalçınkaya, 2016; Aydın, Sidekli, 2016; Bayır, Köse, Deveci, 2016; Bozkurt, Sözer, Bozkurt, 2016; Çağlayan, 2016; Çalışkan, 2016; Çelik, Esmer, Yılmaz, 2016; Emirhan, 2016; Gürel, 2016; Karakuş, 2016; Kartal, 2016; Kurtdede, 2016).

Turan ve Arslan, 2016). Bunun yanında deneysel yöntem (f=4) (Ada, 2016; Kirmanoğlu, 2016; Memiş, Sever, Bozkurt, 2016; Taş, 2016; Yalçınkaya, 2016; Zengin, 2016) gibi araştırma desenleri de kullanılmıştır. Araştırmaların çalışma grubunu okul yöneticileri, öğretmenler, öğretmen adayları, öğrenciler ve belirlenen kitaplar oluşturmuştur. Araştırmalarda veri toplamak için tutum ve algı ölçekleri, anketler, görüşme formları, gözlem notları ve değer rubrikleri kullanılmıştır. Verilerin analiz edilmesinde betimsel yöntem, içerik analizi, tümevarımsal yöntem ve istatistik çözümleme programları kullanılmıştır (f=20) (Ada, 2016; Akbaba, Aydın, Soycan, 2016; Balkaş, 2016; Bayır, Köse, Deveci, 2016; Çağlayan, 2016; Çalışkan, 2016; Çelik, Esmer ve Yılmaz, 2016; Emirhan, 2016; Erakkuş ve Şanver, 2016; Fidan, 2016; Gürel, 2016; Karakuş, Kartal, Aktepe ve Yalçınkaya, 2016; Kirmanoğlu, 2016; Kuru, 2016; Memiş ve Sever, 2016; Öztürk, Özcan, Çimen ve Özkan, 2016; Sidekli, 2016; Sözer, Bozkurt ve Bozkurt, 2016; Taş, 2016; Turan ve Arslan, 2016; Zengin ve Yalçınkaya, 2016).

Yapılan araştırmalar sonucunda incelen çocuk kitaplarında saygı, sevgi, hoşgörü, yardımlaşma, sorumluluk, adil olma, dürüstlük gibi değerlerin yer aldığı, bu değerlerin çeşitli hikâye örüntüleri içerisinde, kahramanların davranışları aracılığıyla verilmeye çalışıldığı ve değerler eğitiminde kitaplardan yararlanılmasının etkili olabileceği vurgulanmıştır (Çalışkan, 2016; Emirhan, 2016; Kuru, 2016; Taş, 2016). Ayrıca değerlerin eğitime etkinlik temelli uygulamaların, yaratıcı dramının, örnek olay ve empati geliştirme çalışmalarının olumlu katkıları yaptığı görülmüştür (Ada, 2016; Karakuş, Kartal ve Çağlayan, 2016; Sözer, Bozkurt ve Bozkurt, 2016; Turan ve Arslan, 2016; Zengin ve Yalçınkaya, 2016). Değerleri öğretmek için okul yöneticilerinin ve öğretmenlerin öncelikli olarak belirli değerlere sahip olması ve bu değerleri öğretebilecek yeterlilikte olmasının, okul ortamının bu değerler ışığında yeniden düzenlenmesi gerektiğinin önemli olduğu belirtilmiştir (Akbaba, Soycan; Sidekli, Aydın, 2016; Bayır, Köse ve Deveci, 2016; Çelik, Esmer, Yılmaz, 2016; Fidan, 2016). Okul ortamında sorumluluk, dürüstlük, adil olma, yardımseverlik, saygı, barış, çalışkanlık, hoşgörü, duyarlılık, doğa sevgisi ve işbirliği gibi temel değerler kazandırılmaya çalışıldığı, değer eğitiminde öğüt verme, sezdirme, ödül, ceza gibi yöntemlerin ve teknolojik araç gereçler, akıllı tahta, afiş, poster, gazeteler gibi materyallerin kullanıldığı görülmektedir (Aktepe, Yalçınkaya, 2016; Bayır, Köse, Deveci, 2016; Çağlayan, 2016; Fidan, 2016; Karakuş ve Kartal, 2016; Sözer, Bozkurt ve Bozkurt, 2016).

2017 Yılı Çalışmalarının İncelenmesi

Tablo 5

2017 Yılı Bilimsel Çalışmalara Ait Genel Bilgiler

Çalışma Türü	Makale	4
	Lisansüstü tez	9
Çalışmanın Deseni	Nitel	7
	Nitel	5
	Karma	1
Toplam		13

Değerler eğitimi alanında 2017 yılında yapılan çalışmalar incelendiğinde, çalışmaların çoğu ilkokullarda görev yapan okul yöneticileri ve öğretmenlerin değerler eğitimi ve uygulamalarına yönelik görüşleri (f=3) (Aksoy, 2017; Gürkan, 2017; Kara, 2017); onların değer eğitimi kavramına yönelik metafor algıları (f=1) (Yazar, Özekinci ve Lala, 2017) ve zihin haritaları (f=1) (Gündüz, 2017); ilkokul ders kitaplarının (f=2) (Hayat Bbilgisi ve Türkçe ders kitap içerikleri) değer aktarımı açısından incelenmesi (Ucus ve Demirbaş, 2017; Kaşkaya ve Duran, 2017); öğrencilere belirlenen değerlerin kazandırılması (f=3) (Aslan, 2017; Erbil ve Kocabaş, 2017; Kuşçuoğlu, Aladağ ve Kuzgun, 2017) gibi değerlerin kazandırılması; okul öncesi alanda değerler eğitimi kapsamında uygulanan yöntem ve tekniklerin incelenmesi (f=2) (Akto, 2017; Uzun ve Köse, 2017) ve değer eğitimi üzerine ilişkin literatür taraması (f=1) (Kardaş ve Cemal, 2017) üzerinedir. Nitel ve nicel yöntemlerin birlikte bulunduğu karma araştırma da bulunmaktadır (f=1) (Aksoy, 2017).

Veri toplama sürecinde, ağırlıklı olarak nitel görüşme formları, yapılandırılmış görüşme formu (f=6) (Aksoy, 2017; Akto, 2017; Gürhan, 2017; Gündüz, 2017; Kuşçuoğlu, Aladağ ve Kuzgun, 2017; Uzun ve Köse, 2017), döküman taraması (f=3) (Kardaş ve Cemal, 2017; Kaşkaya ve Duran, 2017; Ucus ve Demirbaş, 2017), durum çalışması ve incelenen değerlere yönelik tutum ölçekleri (f=4) (Aksoy, 2017; Akto, 2017; Erbil ve Kocabaş, 2017; Kara, 2017) kullanılmıştır. Toplanan verilerin analizi için ise, içerik analizi (f=5) (Akto, 2017; Aladağ ve Kuzgun, 2017; Kuşçuoğlu, Ucus ve Demirbaş, 2017; Uzun ve Köse, 2017; Yazar, Özekinci ve Lala, 2017), betimsel analiz (f=5) (Aslan, 2017; Gündüz, 2017; Gürhan, 2017; Kardaş ve Cemal, 2017; Kaşkaya ve Duran, 2017), istatistik programı (f=2) (Aksoy, 2017; Kara, 2017) tercih edilmiştir.

Çalışmaların sonuçları incelendiğinde, değerler eğitiminde aile, öğretmen, örtük program, sosyal çevre ve kitle iletişim araçlarının önemine vurgu yapılmıştır (Aksoy, 2017), ve eğitim fakültesi mezunu olan öğretmenlerle 1-5 yıl kıdemli olan öğretmenlerin değerler eğitimine daha çok önem verdiği ortaya çıkmıştır (Aksoy, 2017; Gürkan, 2017). Öğretmenler değeri “yapıtaşı” yöneticiler ise “ahlak” olarak nitelendirmiş ve okullarda değer öğretimi önemli gördüklerini belirtmişlerdir (Yazar, Özekinci ve Lala, 2017). Öğretmenlerin öğrencilere dürüstlük, yardımseverlik, demokratiklik ve estetik değerlerin kazandırılmasında okullara düşen sorumluluğun farkında oldukları görülmüştür (Kuşçuoğlu, Aladağ ve Kuzgun, 2017; Aslan, 2017; Erbil ve Kocabaş, 2017; Gündüz, 2017;). Okullarda değerler eğitimi çalışmalarına katkı olacak materyallerin sayısının artırılması, öğrenci sınıfların mevcudunun düşürülmesi, değerler eğitimi kapsamında okul yöneticisi, öğretmen ve velilere yönelik eğitici programlar düzenlenmesi gerektiği belirtilmiştir (Aksoy, 2017; Gündüz, 2017; Gürkan, 2017; Kara, 2017; Uzun ve Köse, 2017). İlkokul ders kitaplarının taramasında ortaya çıkan sonuçlar ise, ders kitaplarındaki metinlerle sevgi, saygı, paylaşma, vatanseverlik dürüstlük gibi birçok önemli değer üzerine vurgu yapılabileceğini, öğrencilerin özellikle kültürel değerleri kazanmasına faydalı olabileceği belirtilmiştir (Kaşkaya ve Duran, 2017; Ucuş ve Demirbaş, 2017). Sosyal bilgiler ve Hayat Bilgisi programında estetik değerine ilişkin etkinlik ve uygulamaların yetersiz olduğu görülmüştür (Kuşçuoğlu, Aladağ ve Kuzgun, 2017). Ayrıca öğrencilerin değerlere ilişkin tutumlarının cinsiyet, anne-baba eğitim durumu gibi değişkenlerden etkilendiği gözlemlenmiştir. Türkçe öğretimi ve değer eğitimi kaynak taramasında ise, çalışmaların %50’den fazlasını yüksek lisans tezlerinden, geri kalan kısmı ise makale ve bildirilerden oluşmaktadır ve saygı, sevgi, yardımseverlik, dürüstlük, çalışkanlık, sorumluluk gibi değerler en fazla incelenen değerler olmuştur (Kardaş ve Cemal, 2017).

2018 Yılı Araştırmalarının İncelenmesi

Tablo 6

2018 Yılı Bilimsel Çalışmalara Ait Genel Bilgiler

Çalışma Türü	Makale	3
	Lisansüstü tez	7
Çalışmanın Deseni	Nicel	1
	Nitel	7
	Karma	2
Toplam		10

2018 yılında yapılan çalışmalar incelendiğinde, çalışmalar daha çok hayat bilgisi öğretim programlarında yer alan değerler eğitimi uygulamalarının sınıf öğretmenlerinin görüşlerine göre değerlendirilmesi (Gözel, 2018), hayat bilgisi dersi kapsamında değer eğitimi yaklaşımlarının nasıl bir değişim gösterdiğinin belirlenmesi (Demir, 2018), hayat bilgisi derslerinde aile birliğine önem verme değeri bağlamında yapılabilecek etkinliklerin ele alınması (Bayırlı, 2018), geçmişten günümüze değerlerin Hayat Bilgisi Dersi programlarında ne ölçüde yer aldığı ortaya konulması (Yaşaroğlu, 2018) sınıf öğretmenlerinin ve ilkökul yöneticilerinin değerler eğitimi ve demokratik tutumlarının değerlendirilmesi (Karakülçe, 2018), ders kitaplarının değerler eğitimi açısından incelenmesi (Gereken, 2018; Öztürk ve Özkan, 2018), öğretim programlarının değerler eğitimi açısından etkililiğinin ve öğrencilerin sosyal becerilerine olan etkisinin incelenmesi (İpekçi, 2018; Kapkın, 2018) ve Dede Korkut Hikâyelerinin değerler eğitimi açısından analizi (Karasu, 2018) şeklinde olmuştur.

Bu alandaki çalışmalar yöntem açısından incelendiğinde, daha çok nitel (f=7) (Bayırlı, 2018; Gereken, 2018; Gözel, 2018; Karakülçe, 2018; Karasu, 2018; Öztürk ve Özkan, 2018; Yaşaroğlu, 2018) ve karma (f=2) (Demir, 2018; İpekçi, 2018) ve nicel (f=1) (Kapkın, 2018) yöntem ile yapılmış çalışmalar gözlemlenmiştir. Araştırmaların çalışma grubunu okul yöneticileri (f=1) (Karakülçe, 2018), öğretmenler (f=2) (Gözel, 2018; Karakülçe, 2018), öğrenciler (f=4) (Bayırlı, 2018; Demir, 2018; İpekçi, 2018; Kapkın, 2018), veliler (f=1) (Demir, 2018) ve yazılı kaynaklar (f=3) (Karasu, 2018; Öztürk ve Özkan, 2018; Yaşaroğlu, 2018) oluşturmuştur. Araştırmalarda veri toplama araçlarından, ölçekler (f=3) (Demir, 2018; İpekçi, 2018; Kapkın, 2018), anket formları (f=2) (Demir, 2018; Karakülçe, 2018) değer inceleme formu (f=1) (Öztürk ve Özkan, 2018), çalışma yapıtları (f=1) (Demir, 2018), saha notları (f=1) (Demir, 2018), alan yazın taraması (f=2) (Bayırlı, 2018; Gözel, 2018), gözlem (f=1) (Bayırlı, 2018; Demir, 2018), ve görüşme formlarından (f=3) (Demir, 2018; Gözel, 2018; İpekçi, 2018) yararlanılmıştır. Verilerin analizinde istatistik programları (f=4) (Karakülçe, 2018; Gereken, 2018; İpekçi, 2018; Kapkın, 2018) ve nitel analiz yöntemleri (f=8) (Bayırlı, 2018; Demir, 2018; Gözel, 2018; İpekçi, 2018; Kapkın, 2018; Karasu, 2018; Öztürk ve Özkan, 2018; Yaşaroğlu, 2018) kullanılmıştır.

Elde edilen bulgular sonucunda, öğretim programında olduğu halde ders kitaplarında yer almayan değerlerin kazanımlar tarafından öğretilbileceği (Gözel, 2018), etkinlik temelli değerler eğitimi programının çocukların sosyal becerilerini anlamlı düzeyde etkilediği (Kapkın, 2018) ve okul yöneticilerinin ve öğretmenlerin okullarda uygulanan değerler eğitimini olumlu algıladıkları (Karakülçe, 2018) gözlemlenmiştir. Matematik öğretim programı ile bütünleştirilmiş değerler eğitimi öğretim tasarısının hedeflenen değerlerin belirlenen kazanımları kazanmaları üzerinde etkili olduğu (İpekçi, 2018), Türkçe dersi öğretim programında sınıflara uygun değerlerin belirlenmesi ve bu değerlerin öğrencilere nasıl aktarılacağına yönelik etkinliklerin verilmesinin etkili olacağı (Gereken, 2018) sonucuna ulaşılmıştır. İncelenen kitaplarda ise, sevgi, cesaret, aile değerlerine önem verme, merhamet, cömertlik, alçak gönüllülük, saygı, vefa, dürüstlük, vatan sevgisi ve dayanışma değerlerine yer verildiği (Karasu, 2018), en çok ele alınan değerlerin sevgi değeri olduğu ve en az ele alınan değerlerin ise misafirperverlik değeri olduğu (Öztürk ve Özkan, 2018) görülmüştür. Ayrıca, 2015 yılı ve sonrasında geliştirilen programlarda değer vurgusunda artış olduğu görülmüştür (Yaşaroğlu, 2018).

Sonuç, Tartışma ve Öneriler

2014 yılında değerler eğitimiyle ilgili temel eğitim özelinde yapılan çalışmalar incelendiğinde; öğretmen görüşleri, öğretim programlarında değer tabanlı eğitim, evrensel değerler, yöntem ve tekniklerin değerler eğitimine etkisinin incelenmesi, ders kitaplarında yer alan değerler ve değerler eğitimi program incelemesi ön plana çıkmıştır. Veri analizleri olarak değer ölçekleri ön plana çıkmıştır. Bununla birlikte nitel araştırmalarda betimsel analiz yöntemi kullanılmıştır. 2014 yılında temel eğitim alanında değerler eğitimi üzerine yapılan çalışmalarda yöntem ve tekniklerin değerler eğitiminde etkisinin olumlu yönde arttığı görülmüştür. Öğretmenlerin değer eğitiminde müfredat dışına çıktıkları ve gerekli gördüğü zamanlarda okul dışında da değer eğitimi verdikleri tespit edilmiştir. Öğretim programlarının değer tabanlı işlenmesinin programların etkisini arttırdığı, değer öğretiminde belirleyici unsurlardan ailenin de çalışmalar içinde yer aldığı belirlenmiştir. Değerler

eğitiminde özellikle aile, müfredat, medya araçları gibi sorunlarla karşılaşmış ve okullarda ders olarak olmasa da sosyal etkinlikler yönetmeliği aracılığıyla değerler eğitiminin verilebileceği kanısına varılmıştır.

2015 yılında temel eğitimde değerler eğitimi üzerine yapılan çalışmalarında; ders kitaplarındaki değerlerin incelenmesi, değerler eğitimine ilişkin öğretmen görüşlerinin alınması, 100 temel eser ve hikayelerdeki değerlerin incelenmesi, değerler eğitimi ile ilgili program geliştirme ve değerlendirilmesi, öğrenci değer algılarının belirlenmesi, değerler eğitimine yönelik veli görüşlerinin alınması ve değerler eğitiminde kullanılan yöntem ve tekniklerin incelenmesi olarak tespit edilmiştir. Bu çalışmalarda nitel, nicel ve karma araştırma desenleri kullanılmıştır. Araştırmalarda veri toplamak için ölçek ve anketler kullanılırken nitel araştırmalarda doküman inceleme yöntemi ve görüşme formları tercih edilmiştir.

2016 yılında temel eğitimde değerler eğitimi üzerine yapılan çalışmalarda daha çok değerler eğitimi ile ilgili okul yöneticilerinin, öğretmenlerin, öğretmen adaylarının ve öğrencilerin görüşlerinin alınması, çocuk kitaplarının değerler eğitimi bağlamında incelenmesi, değerler eğitiminde farklı yöntem ve tekniklerin kullanılması ön plana çıkmıştır. Bu çalışmalarda amaç okul ortamında değerler eğitiminin öğrenci ve öğretmen görüşleri dikkate alınarak çeşitli değişkenler açısından incelenmesi, değerleri kazandırmada hangi etkinliklerin, araç ve gereçlerin etkili olabileceğinin araştırılması ve çocuk kitaplarının değerler eğitimi açısından incelenmesi şeklinde olmuştur.

Değerler eğitimi alanında 2017 yılında yapılan çalışmalar incelendiğinde ise çalışmaların çoğu ilkokullarda görev yapan okul yöneticileri ve öğretmenlerin değerler eğitimi ve uygulamalarına yönelik görüşleri, onların değer eğitimi kavramına yönelik metafor algıları ve zihin haritaları, ilkokul ders kitaplarının (hayat bilgisi ve Türkçe ders kitap içerikleri) değer aktarımı açısından incelenmesi, değerler eğitimi üzerine ilişkin kaynak taraması şeklinde olmuştur.

2018 yılında yapılan çalışmalar incelendiğinde, çalışmalar daha çok hayat bilgisi öğretim programlarında yer alan değerler eğitimi uygulamalarının sınıf öğretmenlerinin görüşlerine göre değerlendirilmesi, hayat bilgisi dersi kapsamında değer öğretimi yaklaşımlarının nasıl bir değişim gösterdiğinin belirlenmesi, hayat bilgisi derslerinde aile birliğine önem verme değeri bağlamında yapılabilecek etkinliklerin ele alınması, geçmişten günümüze değerlerin Hayat Bilgisi Dersi programlarında ne ölçüde yer aldığının ortaya konulması sınıf öğretmenlerinin ve ilkokul yöneticilerinin değerler eğitimi ve demokratik tutumlarının değerlendirilmesi, ders kitaplarının değerler eğitimi açısından incelenmesi, öğretim programlarının değerler eğitimi açısından etkililiğinin ve öğrencilerin sosyal becerilerine olan etkisinin incelenmesi ve Dede Korkut Hikâyelerinin değerler eğitimi açısından analizi şeklinde olmuştur.

Bu alandaki çalışmalar yöntem açısından incelendiğinde, daha çok nitel ve karma ve nicel yöntem ile yapılmış çalışmalar gözlemlenmiştir. Araştırmaların çalışma grubunu okul yöneticileri, öğretmenler, öğrenciler, veliler ve yazılı kaynaklar oluşturmuştur. Araştırmalarda veri toplama araçlarından, en fazla ölçekler, araştırmacı tarafından geliştirilen anket formları, değer inceleme formu, çalışma yapırları, saha notları, alan yazın taraması, gözlem ve görüşme formlarından yararlanılmıştır. Verilerin analizinde istatistik programlarından frekans alma ile nitel analiz yöntemleri kullanılmıştır.

Elde edilen bulgular sonucunda, öğretim programında olduğu halde ders kitaplarında yer almayan değerlerin kazanımlar tarafından öğretilebileceği etkinlik temelli değerler eğitimi programının çocukların sosyal becerilerini anlamlı düzeyde etkilediği ve okul yöneticilerinin ve öğretmenlerin okullarda uygulanan değerler eğitimini olumlu algıladıkları gözlemlenmiştir. Matematik öğretim programı ile bütünleştirilmiş değerler eğitimi öğretim tasarısının hedeflenen değerlerin belirlenen kazanımları kazanmaları üzerinde etkili olduğu, Türkçe dersi öğretim programında sınıflara uygun değerlerin belirlenmesi ve bu değerlerin öğrencilere nasıl aktarılacağına yönelik etkinliklerin verilmesinin etkili olacağı sonucuna ulaşılmıştır. İncelenen kitaplarda ise, sevgi, cesaret, aile değerlerine önem verme, merhamet, cömertlik, alçak gönüllülük, saygı, vefa, dürüstlük, vatan sevgisi

ve dayanışma değerlerine yer verildiği, en çok ele alınan değerın sevgi değeri olduğu ve en az ele alınan değerin ise misafirperverlik değeri olduğu görülmüştür. Ayrıca, 2015 yılı ve sonrasında geliştirilen programlarda değer vurgusunda artış olduğu görülmüştür.

Kaynaklar

- Ada, E. (2016). *Erken çocukluk döneminde yaratıcı drama yönteminin değerler eğitimine olan etkisinin incelenmesi*. (Yüksek Lisans Tezi). Kastamonu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kastamonu.
- Akbaba, A. ve Soyca, F. (2016). İlkokullarda görev yapan okul yöneticilerinin okullarını örgütsel ve toplumsal değerlere göre yönetmesi ve bu değerleri kazandırması ile ilgili öğretmen görüşleri. *Artuklu Human and Social Science Journal*, 1(1), 23-45.
- Aksoy, E. (2017). *İlkokullarda değerler eğitiminde etkili olan faktörlere ilişkin sınıf öğretmenlerinin görüşlerinin değerlendirilmesi*. (Yüksek Lisans Tezi). Siirt Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Siirt.
- Aktan, O. ve Kılıç, A. (2015). Sosyal Bilgiler öğretim programındaki değerleri 100 temel eserde bulunan değerlerin destekleme durumu. *Değerler Eğitimi Dergisi*, 13(30), 7-68.
- Aktepe, V. ve Yalçınkaya, E. (2016). Okul ortamında değerler eğitiminin öğrenci görüşlerine göre çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi (KEFAD)*, 17(2), 113-131. ISSN: 2147 – 1037
- Akto, S. (2017). *Okul öncesi öğretmenlerinin okul öncesi eğitim programındaki değerler eğitiminde kullandıkları yöntem ve tekniklerin uygunluğunun incelenmesi* (Mardin örneği). Yüksek Lisans Tezi. Erişim adresi: <https://tez.yok.gov.tr>
- Akyol, Y. (2015). Ortaokul 6. Sınıf Sosyal Bilgiler ders kitabında kullanılan okuma metinlerinde yer alan değerler. *Uluslararası Eğitim Bilimleri Dergisi* 2(5), 194-207.
- Aladağ, S.ve Kuzgun, M. P. (2015). Sınıf öğretmeni adaylarının “Değer” kavramına ilişkin metaforik algıları. *Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 29, 163-193. ISN: 1303-0310
- Alan, Y. (2015). Değerler eğitimi ve Kur'an kıssaları. *Sosyal Bilimler Dergisi*, 4(8) , 60-76 .
- Altıntaş, M. E. (2014) *Öğretmenlerine göre ilköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersinde değer öğretimi*. Doktora Tezi, Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kayseri.
- Arpacı, M. (2014). Öğretmen ve velilerin DKAB dersinde değerler ve değerler eğitimi hakkındaki görüşleri. *Marife Dini Araştırmalar Dergisi*, 14(2), 107-121.
- Aslan, S. (2017). İlkokul 4. sınıf öğrencilerinin hoşgörü eğilimleri ile yardımseverlik tutumlarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18(1), 163-175
- Aydın, E. ve Erkam, S. E. (2015). Sınıf öğretmeni adaylarının “Değer” kavramına yönelik metafor algıları. *Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 4(2), 482-500.
- Aytekin, M. (2015). *Ortaokul Türkçe Ders Kitaplarının Değer İletimi Açısından İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Barış, D. A. ve Ece, A. S. (2015). Kültürel değerlerin aktarılmasında çocuk tekerlemeleri; “Tekerlemelerimizi biliyor muyuz?” *Değerler Eğitimi Dergisi*, 13(29), 343-368.

- Bayır, G. Ö. Köse, Ç. T. ve Deveci, H. (2016). Sınıf öğretmeni adaylarına göre ilkokullarda değer eğitimi. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi (KEFAD)*, 17(3), 317-339. ISSN: 2147 – 1037
- Bayırlı, H. (2018). *Hayat Bilgisi dersi bağlamında değerler eğitimi: aile birliğine önem verme.* (Yüksek Lisans Tezi). Sakarya Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Türkçe ve Sosyal Bilimler Ana Bilim Dalı, Sakarya.
- Bilgin, N. (2006). *Sosyal bilimlerde içerik analizi. Teknikler ve örnek çalışmalar.* Ankara: Siyasal Kitabevi
- Candan, D. ve Ergen, G. (2014). 3. Sınıf Hayat Bilgisi ders kitaplarının temel evrensel değerleri içermesi bakımından incelenmesi. *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 7(1),134-161
- Canoğlu, S. N. (2014). *Türkçe ve Matematik öğretim programlarının değer tabanlı program değerlendirme modeline göre incelenmesi.* (Yüksek Lisans Tezi). Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kırıkkale.
- Çalışkan, A. (2016). *İlköğretim 100 temel eser içerisinde yer alan dünya edebiyatına ait eserlerin değerler eğitimi açısından incelenmesi.* (Yüksek Lisans Tezi). Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- Çapoğlu, E. ve Okur, A. (2015). Ortaokul 8. Sınıf Türkçe ders kitaplarındaki şiirlerde yer alan değerler. *Sakarya University Journal of Education*, 5(3), 90-104
- Çelik, Ö. Esmer, B. ve Yılmaz, E. (2016). Sınıf öğretmeni adaylarının değer öğretimine yönelik algıları. *International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 11(19), 229-244
- Çoban, M. (2018). Değerler Eğitimi ve Ahilik İlkeleri. *Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 4(1), 87-102. Doi: 10.31592/aeusbed.337602
- Demir, F. (2018). *Değer öğretimi yaklaşımlarına göre hayat bilgisi dersinde değerler eğitimi.* (Doktora Tezi). İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Malatya.
- Doktaş Yeşiltaş, P. ve Mentiş Taş, A. (2016). Okul müdürlerinin değer ve değer kazanımına ilişkin görüşleri. *Hitit Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 9(2), 1125-1146. DOI: 10.17218/hititsosbil.280834
- Emirhan, T. (2016). *Değerler eğitimi bağlamında Yavuz Bahadıroğlu'nun çocuk romanları.* (Yüksek Lisans Tezi). On Dokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Samsun.
- Er, A. ve Bayındır, N. (2015). Sosyal Bilgiler dersi öğretmenlerinin tarih konularının öğretimine ilişkin değer kazanımı ile öğretim programı hakkındaki görüşlerinin belirlenmesi. *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 8(4), 357-379.
- Erakkuş, Ö. ve Şanver, M. (2016). Montessori okullarında temel eğitimde din ve değerler eğitimiyle ilgili dersler. *Eğitim Fakültesi Dergisi*, 29(2), 431-444.
- Erbil, D. G. ve Kocabaş, A. (2017). İlkokul 3. Sınıf öğrencileri için bir ölçek geliştirme çalışması: demokratik tutum ölçeği. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 25(1), 221-232.
- Ergin, E. ve Karataş, S. (2014). Öğretmenlerin değerler eğitimi hakkındaki görüşleri: bir durum çalışması. *Journal of Educational Science*, 2(2), 33-45.

- Fırat, H. ve Mocan, A. (2014). Türkçe ders kitaplarındaki hikayelerde yer alan değerler. *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 183(183), 25-49.
- Fidan, K. N. (2016). Sınıf öğretmeni adaylarının geleceğe yönelik değerler eğitimi tasarıları. *International Journal of Eurasia Social Sciences*, 7(22), 161-180.
- Gereken, H. (2018). *5. Sınıf Türkçe ders kitabındaki atasözlerinin değerler eğitimi açısından incelenmesi*. (Yüksek Lisans Tezi). Akdeniz Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Antalya.
- Gökçe, O. (2006). *İçerik analizi: Kuramsal ve pratik bilgiler*. Ankara: Siyasal Kitabevi.
- Gözel, Ü. (2018). *Hayat bilgisi dersi öğretim programının değerler eğitimi açısından öğretmen görüşlerine göre değerlendirilmesi*. (Yüksek Lisans Tezi). Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Aydın.
- Gülmüş, R. (2015). *İlkokul 4. sınıf sosyal bilgiler dersi tarih konularında değer öğretimine ilişkin sınıf öğretmeni görüşleri*. (Yüksek Lisans Tezi). Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Burdur.
- Gündüz, M. (2017). Intelligence map of class teachers for value teaching. *Bartın University Journal of Faculty of Education*, 6(2), 427-446.
- Gürel, D. (2016). Sınıf ve sosyal bilgiler öğretmenlerinin ilkököl 4. sınıf insan hakları, yurttaşlık ve demokrasi dersine yönelik görüşlerinin karşılıklı olarak incelenmesi. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi (KEFAD)*, 17(3), 641-660. ISSN: 2147 – 1037
- Gürkan, E. (2017). *İlkokullarda uygulanan değerler eğitimi uygulamalarının yönetici ve sınıf öğretmenlerinin görüşlerine göre değerlendirilmesi*. (Yüksek Lisans Tezi). Necmettin Erbakan Üniversitesi. Konya
- http://mebk12.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/34/39/749197/dosyalar/2015_02/09093609_degerleregitimi.pdf
- Izgar, G. (2014). İlköğretim 8. Sınıf öğrencileri üzerinde yapılan değerler eğitimi programının incelenmesi. *Bayburt Eğitim Fakültesi Dergisi*, 9(1), 75-89.
- Izgar, G. ve Beyhan, Ö. (2015). Değerler eğitimi programının ilköğretim okulu 8. Sınıf öğrencilerinin demokratik tutum ve davranışlarına etkisi. *Değerler Eğitimi Dergisi*, 13(29), 439-470.
- İpekçi, S. (2018). *Altıncı sınıf matematik öğretim programı ile bütünleştirilmiş değerler eğitimi programı tasarısının etkililiğinin incelenmesi*. (Yüksek Lisans Tezi). Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Kahriman, M. (2014). *İlkokul 3. Sınıf Hayat Bilgisi dersi benim eşsiz yuvam temasındaki konuların drama yöntemine dayalı öğretiminin öğrencilerin iletişim, empati becerileri ve değer algıları üzerine etkisi*. (Yüksek Lisans Tezi). Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Hatay.
- Kale, M. ve Demir, S. (2015). Birleştirilmiş ve bağımsız sınıflarda öğrenim gören öğrencilerin toplumsal değer algılarının karşılaştırılması. *Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*. XIV. Uluslararası Katılımlı Sınıf Öğretmenliği Eğitimi Sempozyumu (21-23 Mayıs 2015) Özel Sayısı, 111-118.

- Kapkın, B. (2018). *Etkinlik temelli değerler eğitimi programının 5-6 yaş çocukların sosyal becerilerine etkisinin incelenmesi*. (Yüksek Lisans Tezi). İnönü Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Malatya.
- Kaplan Özalp, N. (2014). *İlkokullarda değer eğitiminin öğretmen görüşlerine göre değerlendirilmesi*. (Yüksek Lisans Tezi). Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Hatay.
- Kara, B. (2017). *İlköğretim okullarında değerler eğitimi uygulamalarına ilişkin öğretmen görüşleri*. (Yüksek Lisans Tezi). Uşak Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Uşak.
- Karadağ, R. (2014). Okuma ilgisi, tutumları ve alışkanlığı konusunda yapılmış çalışmaların lisansüstü tezlere dayalı analizi: YÖK ve ProQuest Veri Tabanları Örnekleme. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 35(2), 1-17
- Karakuş, C. ve Kartal, A., (2016). İlkokul öğrencilerine göre sorumluluk. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 49(1), 1-19.
- Karakülçe, N. (2018). *İlkokul yöneticilerinin ve sınıf öğretmenlerinin değerler eğitimi ve demokratik tutumlarının incelenmesi*. (Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. İstanbul.
- Karamustafaoğlu, S. ve Amanat G., (2017). Sınıf öğretmenlerinin değerler eğitimi hakkındaki görüşleri. *Gazi Eğitim Bilimleri Dergisi*. 3(3), 1-15
- Karasu, H. (2018). *İlkokula uyarlanmış Dede Korkut hikayelerinde değerler eğitimi*. (Yüksek Lisans Tezi). Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. İstanbul.
- Kardaş, M. ve Cemal, S. (2017). Değerler eğitimi ve Türkçe öğretiminde değer eğitimi üzerine yapılan araştırmalara ilişkin kaynakça denemesi. *Karadeniz Sosyal Bilimler Dergisi*, 9(16), 383-412.
- Kaşkaya, A. ve Duran, T. (2017). İlkokul Türkçe ders kitaplarının değer aktarımı açısından incelenmesi. *Trakya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 7(2), 417-441.
- Keskin, Y. (2014). Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi öğretmenlerine göre değer eğitimi ve DKAB derslerinin zorunluluğu (Samsun Örneği). *Milli Eğitim Dergisi*, 44(203), 225-249.
- Kılıç, A. ve Aktan, O. (2015). İlköğretim okulları için tavsiye edilen 100 temel eserde vurgulanan değerler. *İlköğretim Online*, 14(1), 243-275.
- Kızılcelik, S. ve Erjem, Y. (1994). *Açıklamalı Sosyoloji Terimler Sözlüğü*. Atilla Kitabevi: Ankara.
- Kirmanoglu, B. (2016). *Değerler eğitiminin ilkökul toplum hizmeti uygulamalarına etkisi*. (Yüksek Lisans Tezi). Giresun Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Giresun.
- Kulaksızoğlu, A. ve Dilmaç, B. (2000). İnsani değerler eğitimi programı. Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi, 12, 199-208.
- Kurtulmuş, M. Tösten, R. ve Gündaş, A. (2014). İlköğretim 1. kademe öğretmenlerinin değerler eğitimi sürecinde karşılaştıkları sorunlar. *Değerler Eğitimi Dergisi*, 12(27), 281-305.
- Kuru, H. (2016). *Ayşe Yamaç'ın çocuk romanlarının değerler eğitimi ve dil zenginliği açısından incelenmesi*. (Yüksek Lisans Tezi). Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Uşak.

- Kuşçuoğlu, G. Aladağ, S. ve Kuzgun, M. (2017). Hayat bilgisi dersinde estetik değerinin kazandırılmasına ilişkin sınıf öğretmenlerinin görüşleri. *Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 19(2), 195-211.
- Kuşdil, M. E. ve Kağıtçıbaşı, Ç. (2000). Türk öğretmenlerinin değer yönelimleri ve Schwartz değer kuramı. *Türk Psikolojisi Dergisi*, (45), 56- 79.
- Memiş, A. Sever, E. ve Bozkurt, M. (2016). Yaratıcı yazma ve yaratıcı drama yaklaşımının ilkökul öğrencilerinin yaratıcı yazma becerilerine ve yardımseverlik tutumlarına etkisi. *International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 11(3), 1685-1702.
- Merriam, S. (1998). *Qualitative research and case study applications in education. Revised and expanded from case study research in education*. USA: JB Printing
- Meydan, H. Hasanov, B. ve Dikmen, F. (2015). Nasıl bir çocuk? (Zonguldak İlindeki Velilerin Çocuklarında Görmek İstedikleri Değerlerin Okul Türü Değişkenine Göre Analizi). *Değerler Eğitimi Dergisi* 13(29), 149-190.
- Oran, G. (2015). *Yalvaç Ural'ın çocuk kitaplarında değer eğitimi ve bu eserlerin Türkçe öğretimine katkısı*. Yüksek Lisans Tezi, Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Uşak.
- Öztürk, F. Özcan, A. F. Çimen, S. Balkaş, S. R. ve Özkan, A. (2016). Değerler eğitimine yönelik kültürler arası karşılaştırmalı bir araştırma: Almanya, İsveç, Güney Kore ve Malezya örneği. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 4(30), 629-649.
- Öztürk, T. ve Özkan, Z. S. (2018). Hayat bilgisi ders kitaplarındaki metin ve görsellerin değerler açısından incelenmesi. *Eğitimde Nitel Araştırmalar Dergisi - Journal of Qualitative Research in Education*, 6(1), 172-204.
- Pilav, S. Demir, H. Demir, H. (2015). İlköğretim 7. sınıf Türkçe ders kitaplarındaki okuma metinlerinin değer iletimi açısından incelenmesi. *Milli Eğitim Dergisi*, 45 (206), 16-29.
- Serbes, Y. ve Cengiz, Y. (2015). Sınıf öğretmeni ve beden eğitimi öğretmeni adaylarının tercih ettikleri öğretim stilleri ve stillere ilişkin değer algıları. *Bartın University Journal of Faculty of Education*, 4(1), 101-114.
- Serin, M. ve Buluç, B. (2014). Sınıf öğretmenlerinin değer algıları ile örgütsel vatandaşlık davranışları arasındaki ilişki. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 22(1), 273-290.
- Sidekli, S. ve Aydın, Y. (2016). İlkokul eğitiminde etik iklim: Olumlu /olumsuz örnekler. *Eğitim Kuram ve Uygulama Araştırmaları Dergisi*, 2(3), 16-26.
- Sözer, M. A. Bozkurt, E. ve Bozkurt, H. (2016). 4. Sınıf sosyal bilgiler dersi programında yer alan değerlerin öğretiminde öğretmenlerin kullandıkları öğretim araç gereç ve materyalleri üzerine bir çalışma. *Qualitative Studies (NWSAQS)*, 11(4), 78-89.
- Susar Kırmızı, F. (2014). 4. Sınıf Türkçe ders kitabı metinlerinde yer alan değerler. *Değerler Eğitimi Dergisi*, 12(27), 217-259.
- Taş, H. (2016). *Mesnevî destekli değerler eğitiminin ilkökul 4. sınıf öğrencilerinin tutumlarına etkisi*. (Doktora Tezi). On Dokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Samsun.
- Turan, C. ve Arslan, S. (2016). İlkokul öğrencilerinde evrensel ve insani değerlerin kazandırılma sürecinin, sınıf öğretmenlerinin görüşlerine göre değerlendirilmesi. *International Journal of New Trends in Arts, Sports ve Science Education*, 5(1), 26-41.

- Uçuş, S. ve Demirbaş, İ. (2017). Okul öncesi eğitim programı ile ilkokul hayat bilgisi öğretim programının sarmalliğinin incelenmesi. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 13(3), 1084-1105.
- Uzun, M. ve Köse, A. (2017). Okul öncesi eğitimde değerler eğitiminin uygulanmasına yönelik öğretmen görüşleri. *Bayburt Eğitim Fakültesi Dergisi*, 12(23), 305-338.
- Uzunkol, E. ve Yel, S. (2016). Hayat bilgisi dersinde uygulanan değer eğitimi programının özsaygı, sosyal problem çözme becerisi ve empati üzerine etkisi. *Eğitim ve Bilim Dergisi*, 41(183), 267-289
- Yaşaroğlu, C. (2018). Öğretim programlarında değerler: hayat bilgisi dersi örneği. *Anemon Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 6(5) 725–73
- Yazar, T. Özekinci, B. ve Lala, Ö. (2017). Öğretmen ve okul yöneticilerinin değerler eğitimi kavramına ilişkin metaforik algıları. *Eğitimde Nitel Araştırmalar Dergisi*, 5(3), 245-269.
- Yükrük, S. Akarsu, S. (2015). İlkokul (1-4) müzik ders kitaplarında yer alan şarkıların değerler bakımından incelenmesi. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, 4 (4)
- Yürük, A. (2015). Yüksek din öğretimi öğrencilerinin değer tercih sıralamaları: Çukurova Üniversitesi İlahiyat Fakültesi örneği. *Çukurova Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi (ÇÜİFD)*, 15 (1), 1-18
- Zengin, E. E. ve Yalçınkaya, E. (2016). Yöntem olarak yaratıcı drama kullanımının ilkokul 4. sınıf sosyal bilgiler programındaki değerlere etkisi. *Mediterranean Journal of Humanities*, 1(2), 221-236.

Extended Abstract

Recently, there is an increasing number of studies on values education in our country. Values education first started to be applied in our country on September 8, 2010, with "First Lesson Circular" published by the Minister of National Education Nimet Baş. In the circular, it was emphasized that students who are the future of our society should be raised as individuals who learn moral and universal values, have decent characteristics, are tolerant, virtuous, and happy (MEB, Circular Numbered 2010/53).

Method

The study was conducted with a qualitative research design. Qualitative research provides the presentation of research results with a thorough interpretation of the obtained documents (Merriam, 1998). In this context, the study was conducted on the basis of studies published in the YÖK and ULAKBİM databases between the years of 2014-2018 within the scope of values education. Accordingly, the research data were collected with a document review among the qualitative research methods. Document review includes the content analysis of written documents that contain information about the study (Yıldırım and Şimşek, 2002). The population of the study consists of studies about values education. The sample includes the studies that were conducted between the years of 2014-2018 and published in the YÖK and ULAKBİM databases. Postgraduate theses were not separated into doctoral or master's theses. Content analysis was used in order to determine the important aspects of the studies. Although content analysis provides a pattern from qualitative to quantitative by determining the common points, this pattern was not used in the research and the studies were examined under titles such as purpose, method, and results (Merriam, 1998; Gökçe, 2006).

The studies conducted in 2014 on values education in primary education were about; teacher opinions in values education (Altıntaş, 2014; Arpacı, 2014; Kaplan, 2014; Karataş and Engin, 2014; Keskin, 2014; Kurtulmuş, Tösten and Gündaş, 2014), value-based education in curricula (Canoğlu, 2014), universal values (Güzel, Candan and Ergen, 2014), the examination of methods and techniques on values education (Kahriman, 2014), values included in course books (Kırmızı, 2014), the examination of values curriculum (Izgar, 2014), the perception of value and citizenship (Serin and Buluç, 2014), and values included in stories (Fırat and Moğan, 2014).

The main purposes of studies conducted in 2015 on values education were; the examination of values in course books (Akyol, 2015; Aytakin, 2015; Barış and Ece, 2015; Çapoğlu and Okur, 2015; Pilav, Demir and Demir, 2015; Şentürk and Aktaş, 2015; Yükrük and Akarsu, 2015), opinions of teachers regarding values education (Aladağ and Kuzgun, 2015; Aydın and Sulak, 2015; Er and Bayındır, 2015; Serbes and Cengiz, 2015; Gülmüş, 2015), the examination of values in 100 basic literary works (Aktan and Kılıç, 2015), examination of methods and techniques used in values education (Yürük, 2015), examination of the relationship between middle-school students' subjective well-being and character education applications (Şirin and Ulaş, 2015).

Studies conducted in 2016 on values education were mainly about; the opinions of school principals, teachers, prospective teachers, and students about values education (Turan, Arslan, 2016; Aktepe ve Yalçınkaya, 2016; Bayır, Köse ve Deveci, 2016; Çelik, Esmer ve Yılmaz; Akbaba ve Soyca, 2016; Fidan ve Gürel, 2016), examination of children's books in terms of values education (Kuru, 2016; Emirhan, 2016; Çalışkan, 2016; Taş, 2016), use of different methods and techniques in values education (Memiş, Sever ve Bozkurt, 2016; Zengin ve Yalçınkaya, 2016; Sidekli ve Aydın, 2016; Ada ve Çetinkaya, 2016), evaluation of the use of course books and course materials in terms of value education (Sözer, Bozkurt ve Bozkurt, 2016), studies on how to teach values such as responsibility, helpfulness, tolerance which should be acquired in primary school (Karakuş ve Kartal, 2016; Çağlayan; Gürel, 2016), and the comparison of values education performed in different countries (Öztürk, Özcan, Çimen, Balkaş, Özkan, 2016; Erakkuş ve Şanver, 2016). In these studies, the aim is to examine values education in the school environment from different variables by

considering the opinions of students and teachers, to investigate which activities and materials can be effective in acquiring values, and to examine the children's books in terms of values education.

It was observed that most of the studies conducted in 2017, 2018 on values education were about; opinions of school principals and teachers working in primary schools on values education and practices; the evaluation of values education practices included in social studies curriculum according to the opinions of classroom teachers, determination of how values education approaches changed within the scope of social studies course, metaphor conceptions of these individuals regarding value education and mind maps; examination of primary school course books (contents of Social Studies and Turkish course books) in terms of value transfer; acquiring values to students such as aesthetics, democracy, helpfulness and tolerance; examination of methods and techniques used in values education in pre-school period, and literature review on values education.

Results, Conclusion and Suggestions

It was observed that the methods and techniques used in studies conducted in 2014 on values education positively affected the values education. It was determined that teachers performed extracurricular activities in value education and gave value education outside of school when necessary. It was also determined that value-based curricula increased the effect of programs and families who are one of the determining factors in value education participated in the practices. In values education, problems such as family, curriculum, and media tools were encountered and it was concluded that values education can be given through social activities legislation.

Studies conducted in 2015 and 2016 on values education came into prominence in terms of the opinions of principals, teachers, prospective teachers, and students about values education, the examination of children's book in the context of values education, and the use of different methods and techniques in values education. In these studies, the aim was to examine values education in the school environment in terms of different variables by considering the opinions of students and teachers, to investigate which activities and materials can be effective in acquiring values, and to examine the children's books in terms of values education.